

Wolny wybieg dla niosek – Część 2

Problem

Jeden z głównych problemów w przejściu do systemów z dostępem do wybiegu to zmiana sposobu zarządzania produkcją związana z dostępem zwierząt do wybiegu na świeżym powietrzu.

Rozwiązanie

Przestrzeń na zewnątrz powinna być zasadniczym składnikiem systemu hodowli. Poprawne zarządzanie taką przestrzenią zależy od praktycznego zastosowania na potrzeby produkcji wiedzy o zachowaniu zwierząt, hodowli, agronomii i zarządzaniu środkami dostosowanym do indywidualnego kontekstu danej fermi.

Korzyści

System produkcji z dostępem do wybiegu to system zintegrowany, łączący bezpośrednio produkcję, krajobraz na zewnątrz kurnika i ludność mieszkającą w okolicy. Zazwyczaj taka ferma jest usytuowana na wsi. Wolny wybieg jest uznawany za zapewniający wysoki poziom dobrostanu zwierząt. Dobre zarządzanie wybiegiem wspiera różnicowanie krajobrazu, promuje bioróżnorodność, przyczynia się do zwiększenia dobrostanu zwierząt i do zrównoważenia procesu produkcji.

Zalecenia praktyczne

1. Przestrzeń wybiegu powinna być głównie pokryta roślinnością. Zaplanowanie rotacyjnego przenoszenia terenu wybiegu jest niezbędne, by zapewnić ptakom dostęp do nowych możliwości zbierania pożywienia, zagwarantować dobre zarządzanie karmą i glebą, a także pozwolić ziemi na odpoczynek. Jest to także konieczne z powodów sanitarnych.
2. Najlepiej by teren wybiegu po instalacji konstrukcji wzbogacających przypominał “dżunglę”. W ten sposób można stymulować naturalne zachowania i zapobiegać atakom na kury i kurczęta. Zaleca się rozciągnięcie lin w niektórych przestrzeniach i podwieszenie materiałów odbijających światło, co utrudni drapieżnikom wypatrzenie kur z góry. Zaleca się także stosowanie ogrodzenia pod napięciem przeciwko drapieżnym ssakom. W obu wypadkach pomocne jest wykorzystanie psów do ochrania stada. Wolny wybieg ma lepsze zastosowanie w przypadku małych i średnich stad (< 9000 kur, w chowie organicznym, nie więcej niż 3000 kur na stado).
3. Należy wzbogacać środowisko tak by zachęcać kury do grzebania i dziobania. Zobacz teksty Metoda w Skrócie na temat wzbogacenia środowiska życia niosek i kurcząt. Dodatkowe pożywienie powinno być podawane tylko na werandzie.
4. Powinno się regularnie sprawdzać obecność robaków i kokcydiozy w odchodach. Można także stosować ziemię okrzemkową by ograniczyć ryzyko zakażenia robakami lub kokcydiozą w systemie organicznym.
5. Zadaszona weranda pozwala uniknąć kontaktu ptaków hodowlanych z dzikimi i ich odchodami (przyczyny zdrowotne). Jest także przydatna podczas długich okresów złej pogody.
6. Mobilne kurniki są używane aby zintegrować zwierzęta z ekosystemem farmy.

Zakres zastosowania

Temat

Hodowla zwierząt, zarządzanie fermą

Słowa kluczowe

Wolny wybieg, produkcja organiczna, zdrowie i dobrostan zwierząt.

Kontekst

Przejście do in działanie w wolnowybiegowych i organicznych systemach dla niosek.

Najlepsze dla

Organicznych i wolnowybiegowych systemów

Grupa docelowa

Producenci i doradcy rolni

Zastosowanie na fermie

System approach

- Należy wprowadzić częste i regularne codzienne rutynowe czynności dotyczące opieki nad kurczętami, nioskami i ich otoczeniem oraz korzystać z systemów zautomatyzowanych, by wcześniej wykrywać problemy. Dobrze jest stworzyć listę kontrolną czynności rutynowych, by pamiętać co należy zrobić. Zobacz metoda w skrócie pt. *Lista codziennych czynności kontrolnych w kurniku dla kurcząt*
- Przykładowe wymagania prawne dla ferm organicznych
  - Pole skojarzone z fermą do uprawy karmy na potrzeby chowu organicznego (od 1 stycznia 2023, przynajmniej 30% plonów do produkcji paszy musi pochodzić z produkcji przy fermie) oraz dostęp od przestrzeni wolnego wybiegu przez przynajmniej jedną trzecią życia ptaków.
  - Kurczęta
    - Gęstość obsady na m² w kurniku wynosi 21 kg żywej wagi/m², i przy najmniej 1 m² na kurczę na wybiegu.
    - zapewnienie dowolnego połączenia grzęd i platform do siedzenia na różnych poziomach dające przynajmniej 10 cm grzędy na ptaka lub przy najmniej 100 cm² podniesionej platformy do siedzenia na ptaka.
  - Nioski
    - Przynajmniej 6 ptaków na metr m² w zadaszonej przestrzeni w kurniku i przy najmniej 4 m²/bird na wybiegu, na wolnym wybiegu maksymalnie 9 kur/ m²
    - minimum 18 cm grzędy/ptak. Na wolnym wybiegu maksymalnie 15 cm grzędy/ptak.
    - 7 niosek na gniazdo lub, w przypadku wspólnego gniazda, 120 cm² na niosek.

Ocena

- Zobacz metodę w skrócie na temat oceny dobrostanu i jak zagwarantować wysoki status dobrostanu, uzyskać informacje o wskaźnikach dobrostanu i zapewnić zdrowie na fermie.
- W przypadku produkcji organicznej, ferma będzie poddana corocznym audytom aby zapewnić zgodność z przepisami unijnymi i by otrzymać unijny certyfikat gwarancji jakości i prawo do użycia logo.

Dalsze informacje

Dalsza lektura

Metoda w skrócie pt. Offer free-range access to get high levels of laying hen welfare - Part 1: <https://bestpracticehens.eu/wp-content/uploads/2022/11/13-free-range-1-PL.pdf>

Informacja o wymogach dla produkcji organicznej – Rozporządzenie wykonawcze Komisji Europejskiej (UE) 2020/464 and Rozporządzenia UE 2018/848, 1235/2008, i 834/2007.

Produkcja wolnowybiegowa powinna być w zgodzie z Art. 4 Dyrektywy 1999/74/EC i Aneksiem II Rozporządzenia Komisji Europejskiej (EC) No 589/2008

Linki do stron:

Poniższa platforma poświęcona produkcji organicznej zawiera wiedzę praktyczną i narzędzia: <https://organic-farmknowledge.org/>.

Informacja o tym tekście i projekcie Best Practice Hens

Wydawcy:

Ecovalia

Edificio Insur, Avda Diego Martínez Barrio, n°10, 1ª Planta, Módulo 12, PC:
41013 Sevilla

www.ecovalia.org

Autorzy: Mariana Yuan R Couto & Ángela Morell Pérez

Redaktorzy: , Mona F. Giersberg & T. Bas Rodenburg

Koordynator projektu: Prof. T. Bas Rodenburg, Utrecht University (UU),
Yalelaan 2, 3584 CM Utrecht, t.b.rodenburg@uu.nl

Best Practice Hens: Aby wspierać produkcję jaj w systemach bezklatkowych i by poprawić dobrostan zwierząt konsorcjum składające się z 7 partnerów stworzy opis Najlepszych Praktyk na potrzeby Bezklatkowych Systemów Produkcji w ramach projektu pilotażowego Komisji Europejskiej, DG Sante. Opis Najlepszych Praktyk będzie źródłem wsparcia dla producentów jaj, aby zachęcić ich do przekształcenia systemu produkcji z klatkowego na bezklatkowy, w tym też na systemy produkcji organicznej. **Strona projektu:** www.bestpracticehens.eu/

Media społecznościowe: Facebook i LinkedIn (@bestpracticehens) & Twitter (@BestHens) © 2022